Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	8 juni 2023
Nummer	2023-08-
Datum commissievergadering	20 juni 2023
Datum raadvergadering	4 juli 2023

OPLEGGER

Registratienummer	0000457282
Onderwerp	Proces en budget Toekomstvisie 2050
Portefeuillehouder	A.P.J. van Hemmen
Uiterste behandeldatum (+reden)	4 juli 2023 Het opstellen van een toekomstvisie is opgenomen in het collegewerkprogramma. De raad heeft met een motie (17-5-2023) ook duidelijk gemaakt dit proces te verwachten. Het is passend om nu voor de zomer te starten om tijdig, voor het verlopen van de huidige visies in 2025, het proces op te pakken en de ambitie voor 2050 vastgesteld te hebben.
Eerdere besluitvorming	Niet van toepassing
Samenvatting voorstel	**Besluit** De gemeenteraad besluit om: 1. In te stemmen met het proces voor het opstellen van een Toekomstvisie met als horizon 2050; 2. Via de 2e Periodieke begrotingswijziging een budget van € 125.000,- beschikbaar te stellen voor de begeleiding, huur en catering locaties en werkbudget voor concrete participatietrajecten. Te bepalen dat een eventueel restant van dit budget via de jaarrekening 2023 als 'doorschuifbudget' beschikbaar blijft bij een eventuele afronding in 2024; 3. In te stemmen met externe begeleiding van het visietraject door FutureConsult; 4. De 17 mei 2023 ingediende motie "Het college doet het: toekomstvisie" hiermee als afgedaan te beschouwen. **Argumenten** *1.1 Visie geeft inspiratie* In de visie geeft onze gemeenschap aan wat de kernwaarden, uitdagingen en kansen zijn voor hun eigen leefomgeving. Het proces moet bijdragen aan het gebruik van de kennis en betrokkenheid vanuit de samenleving en deze betrokkenheid ook zo lang mogelijk vasthouden. Tegelijkertijd moet de visie vanuit wetenschappelijke toekomstperspectieven en de bestuurlijke positionering van de gemeente en het gebied Midden-Delfland in de regio helder maken hoe wij als gemeente bij kunnen dragen aan de brede welvaart. Een duidelijke visie draagt bij aan de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming, democratie en voldoet aan de maatschappelijke behoeften en verwachtingen. Hiermee vergroot het de betrokkenheid en versterkt op een positieve en inspirerende wijze de gemeentelijke besluitvorming.

	1.2 Maatschappelijke betrokkenheid is wenselijk Voor een effectieve aanpak van maatschappelijke doelen zijn kennis en betrokkenheid vanuit de samenleving noodzakelijk. Het visietraject moet er aan bijdragen dat deze betrokkenheid verder groeit en ook een perspectief schetsen hoe die betrokkenheid vast te houden. Het betrekken van jongeren hierbij is belangrijk. Een visie op 2050 gaat over hun toekomst. Bij ons voorkeursbureau zijn deze punten op een innovatieve wijze opgenomen. Voor het vergroten van de betrokkenheid van jongeren zien zij mogelijkheden door gebruik te maken van digitale middelen en actief locaties te bezoeken waar jongeren samen komen, zoals sportverenigingen en het Hometownfestival. Ook onderzoeken zij de mogelijkheid jongeren langduriger betrokken te houden. Onderdeel van de budgetvraag is een werkbudget van € 25.000,-. Doel van dit budget is om als een vorm van 'lik-op-stuk-beleid' te gebruiken. Als vanuit de maatschappelijke betrokkenheid kansrijke voorstellen worden gedaan om de eigen leefomgeving met elkaar te verbeteren, kan dat direct met noodzakelijke kleine financiële bijdragen ondersteund worden. Dit draagt direct bij aan het vergroten van betrokkenheid en creeert een actieve vorm van ambassadeursschap. Tegelijkertijd is dit een ervaring die gebruikt kan worden als uitwerking om participatie in de toekomst inhoudelijk verder te ondersteunen. *1.3 Proces draagt bij aan regionale positionering Midden-Delfland* Het regionale belang van het Bijzonder Provinciaal Landschap van Midden-Delfland en de bestuurlijke rol daarbij van onze gemeente is onverminderd hoog. Het goed blijven invullen van deze opdracht vanuit de herindeling vraagt een bredere oriëntatie dan alleen het zijn van bestuurlijk hoeder van het landschap. Het bureau dat wij geselecteerd hebben heeft in het procesvoorstel opgenomen om bij andere overheden hun verwachtingen van Midden-Delfland en hun bijdragen aan de groenblauwe leefomgeving op te halen. Dit proces wordt dan afgesloten met een bestuurlijke conferentie en bij voorkeur het gezamenlijk vaststellen van een manifest Midden-Delfland. **Kanttekeningen** *2.1 Proces is belangrijk, maar visie moet goed zijn* Belangrijke opbrengsten zijn maatschappelijke betrokkenheid en regionale bestuurlijke positionering. Het proces moet deze primair versterken. Daarnaast moet een toekomstvisie goed zijn om het strategisch vermogen van de gemeente te versterken. Wij vinden dat terug in de basisgedachte van het externe bureau, dat stelt dat een goede visie bestaat uit drie elementen: 1. wat is de kern van de gemeenschap, het eigene. Wat is onze identiteit en waar zijn we goed in? Dit ligt deels besloten in het zijn van Cittaslow, maar vraagt om een meer concrete invulling. 2. een verkenning van de toekomstige omgeving. Welke invloedrijke trends en ontwikkelingen bepalen onze toekomst. Wat zijn nationale en wetenschappelijke ontwikkelingen die daarop van invloed zijn en voor ons van belang zijn. 3. welke moeilijke keuzes moeten gemaakt worden. Een goede visie biedt houvast in situaties waarin moeilijke keuzes aan de orde zijn. De visie biedt een handelingsperspectief en geeft voor de korte termijn concreet sturing bij het maken van die keuzes.

	2.2 Motie gemeenteraad 17 mei 2023 is afgedaan Op 17 mei heeft uw raad de motie van het OGP 'Het college doet het: Toekomstvisie" aangenomen. De opdrachten aan het college die daaruit voortvloeien zijn naar onze mening inhoudelijk opgenomen in de offerte van het externe bureau. Met het beschikbaar stellen van het benodigde budget kunnen wij opdracht aan dat bureau verlenen in de lijn van de motie en het coalitieakkoord een Toekomstvisie 2050 op te stellen en het proces om daartoe te komen te begeleiden. Hiermee is de motie afgedaan en start het visietraject. *2.3 Betrokkenheid gemeenteraad is noodzakelijk* Een belangrijke stakeholder van het visietraject is de gemeenteraad. Doel is aan het einde van het traject het unaniem omarmen van het visiedocument. Gedurende het traject vinden fysieke bijeenkomsten met de gemeenteraad plaats. Daarnaast zijn raads- en commissieleden ook als inwoner betrokken bij dit traject. De exacte wijze waarop raadsleden betrokken worden is onderdeel van de huidige voorbereidings- en verkenningsfase.
Bijlagen	1. Externe uitvraag met bijlagen voor indienen offertes. 2. Motie 'Het college doet het: Toekomstvisie".
Advies commissie	

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord opmerking: A. de Vos griffier	A.P.J van Hemmen voorzitter

Voorstel

Het college van burgemeester en wethouders stelt de gemeenteraad voor om:

1. In te stemmen met het proces voor het opstellen van een Toekomstvisie met als horizon 2050;
2. Via de 2e Periodieke begrotingswijziging een budget van € 125.000,- beschikbaar te stellen voor de begeleiding, huur en catering locaties en werkbudget voor concrete participatietrajecten. Te bepalen dat een eventueel restant van dit budget via de jaarrekening 2023 als 'doorschuifbudget' beschikbaar blijft bij een eventuele afronding in 2024;
3. In te stemmen met externe begeleiding van het visietraject door FutureConsult;
4. De 17 mei 2023 ingediende motie "Het college doet het: toekomstvisie" hiermee als afgedaan te beschouwen.

Inleiding

In 2005 is de visie Midden-Delfland 2025 vastgesteld. In 2008 is deze aangevuld met de visie Behoud door ontwikkeling. Als bevestiging van de eigen identiteit en de waarden waar Midden-Delfland voor staat is in 2008 als overkoepelend handelingsperspectief het lidmaatschap van Cittaslow aangevraagd en ontvangen. Het streefbeeld van beide visies is bepaald op 2025. Om die reden is het wenselijk een breed en maatschappelijk gedragen visie met ambitie te hebben die vanaf 2025 leidend is.
Aan vijf bureaus is gevraagd een offerte uit te brengen om het proces van de Toekomstvisie te begeleiden. Van drie bureaus is een offerte ontvangen. Alle drie bureaus voldoen aan de gestelde criteria in de offerte uitvraag. Verwachting is ook dat zij het proces tot een goed resultaat afronden. Wij kiezen er voor om aan FutureConsult de opdracht te gunnen. Dit bureau is het meest innovatief. Deze offerte onderscheidt zich in positieve zin op verschillende thema's. Het bureau is creatief en komt met voorstellen die iets afwijkend zijn van de traditionele bureaus. Ten opzichte van de andere twee bureaus zijn ook de kosten lager.
Inhoudelijk is de uitvraag uitgewerkt in aansprekende zaken, zoals het nadrukkelijk betrekken van jongeren en deze ook na het proces betrokken willen houden, noemen van Hometown-festival, het kiezen voor een relatief grote begeleidingsgroep van maatschappelijke organisatie en inwoners van 15 à 20 personen. Deze stuurgroep wordt meerdere keren tijdens het proces ingezet. Zij hebben een belangrijke functie als maatschappelijk ambassadeur en bruggenbouwer. Deze mensen hebben een breed netwerk achter zich en kunnen daarmee andere inspireren actief mee te denken over de toekomst bij bijeenkomsten in het dorp en digitale participatie.

Beoogd effect

Doel van het visietraject is primair een proces dat zorgt voor betrokkenheid van inwoners en bestuurlijke positionering van Midden-Delfland in de regio Haaglanden/MRDH. Doel van de Toekomstvisie is het verkrijgen van een hernieuwd handelingsperspectief voor de gemeente, waarbij vanuit de samenleving een blijvende betrokkenheid kan ontstaan bij het meewerken aan en monitoren van concrete ambities die voortvloeien uit het visiedocument. Hiermee vergroot het de betrokkenheid en versterkt op een positieve en inspirerende wijze de gemeentelijke besluitvorming.

Argumenten

1.1 Visie geeft inspiratie

In de visie geeft onze gemeenschap aan wat de kernwaarden, uitdagingen en kansen zijn voor hun eigen leefomgeving. Het proces moet bijdragen aan het gebruik van de kennis en betrokkenheid vanuit de samenleving en deze betrokkenheid ook zo lang mogelijk vasthouden. Tegelijkertijd moet de visie vanuit wetenschappelijke toekomstperspectieven en de bestuurlijke positionering van de gemeente en het gebied Midden-Delfland in de regio helder maken hoe wij als gemeente bij kunnen dragen aan de brede welvaart. Een duidelijke visie draagt bij aan de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming, democratie en voldoet aan de maatschappelijke behoeften en verwachtingen.

1.2 Maatschappelijke betrokkenheid is wenselijk
Voor een effectieve aanpak van maatschappelijke doelen zijn kennis en betrokkenheid vanuit de samenleving noodzakelijk. Het visietraject moet er aan bijdragen dat deze betrokkenheid verder groeit en ook een perspectief schetsen hoe die betrokkenheid vast te houden. Het betrekken van jongeren hierbij is belangrijk. Een visie op 2050 gaat over hun toekomst. Bij ons voorkeursbureau zijn deze punten op een innovatieve wijze opgenomen.
Voor het vergroten van de betrokkenheid van jongeren zien zij mogelijkheden door gebruik te maken van digitale middelen en actief locaties te bezoeken waar jongeren samen komen, zoals sportverenigingen en het Hometownfestival. Ook onderzoeken zij de mogelijkheid jongeren langduriger betrokken te houden.
Onderdeel van de budgetvraag is een werkbudget van € 25.000,-. Doel van dit budget is om als een vorm van 'lik-op-stuk-beleid' te gebruiken. Als vanuit de maatschappelijke betrokkenheid kansrijke voorstellen worden gedaan om de eigen leefomgeving met elkaar te verbeteren, kan dat direct met noodzakelijke kleine financiële bijdragen ondersteund worden. Dit draagt direct bij aan het vergroten van betrokkenheid en creeert een actieve vorm van ambassadeursschap. Tegelijkertijd is dit een ervaring die gebruikt kan worden als uitwerking om participatie in de toekomst inhoudelijk verder te ondersteunen.

1.3 Proces draagt bij aan regionale positionering Midden-Delfland
Het regionale belang van het Bijzonder Provinciaal Landschap van Midden-Delfland en de bestuurlijke rol daarbij van onze gemeente is onverminderd hoog. Het goed blijven invullen van deze opdracht vanuit de herindeling vraagt een bredere oriëntatie dan alleen het zijn van bestuurlijk hoeder van het landschap. Het bureau dat wij geselecteerd hebben heeft in het procesvoorstel opgenomen om bij andere overheden hun verwachtingen van Midden-Delfland en hun bijdragen aan de groenblauwe leefomgeving op te halen. Dit proces wordt dan afgesloten met een bestuurlijke conferentie en bij voorkeur het gezamenlijk vaststellen van een manifest Midden-Delfland.

Kanttekeningen
2.1 Proces is belangrijk, maar visie moet goed zijn
Belangrijke opbrengsten zijn maatschappelijke betrokkenheid en regionale bestuurlijke positionering. Het proces moet deze primair versterken. Daarnaast moet een toekomstvisie goed zijn om het strategisch vermogen van de gemeente te versterken. Wij vinden dat terug in de basisgedachte van het externe bureau, dat stelt dat een goede visie bestaat uit drie elementen:
1. wat is de kern van de gemeenschap, het eigene. Wat is onze identiteit en waar zijn we goed in? Dit ligt deels besloten in het zijn van Cittaslow, maar vraagt om een meer concrete invulling.
2. een verkenning van de toekomstige omgeving. Welke invloedrijke trends en ontwikkelingen bepalen onze toekomst. Wat zijn nationale en wetenschappelijke ontwikkelingen die daarop van invloed zijn en voor ons van belang zijn.
3. welke moeilijke keuzes moeten gemaakt worden. Een goede visie biedt houvast in situaties waarin moeilijke keuzes aan de orde zijn. De visie biedt een handelingsperspectief en geeft voor de korte termijn concreet sturing bij het maken van die keuzes.

2.2 Motie gemeenteraad 17 mei 2023 is afgedaan
Op 17 mei heeft uw raad de motie van het OGP 'Het college doet het: Toekomstvisie" aangenomen. De opdrachten aan het college die daaruit voortvloeien zijn naar onze mening inhoudelijk opgenomen in de uitwerking van de offerte. Met het beschikbaar stellen van het benodigde budget verlenen wij opdracht aan dat bureau om in de lijn van de motie en het coalitieakkoord een Toekomstvisie 2050 op te stellen en het proces om daartoe te komen te begeleiden. Hiermee is de motie afgedaan en start het visietraject.

2.3 Betrokkenheid gemeenteraad is noodzakelijk
Een belangrijke stakeholder van het visietraject is de gemeenteraad. Doel is aan het einde van het traject het unaniem omarmen van het visiedocument. Gedurende het traject vinden fysieke bijeenkomsten met de gemeenteraad plaats. Daarnaast zijn raads- en commissieleden ook als inwoner betrokken bij dit traject. De exacte wijze waarop raadsleden betrokken worden is onderdeel van de huidige voorbereidings- en verkenningsfase. Streven is om als onderdeel van deze fase een openbare informatiebijeenkomst met de gemeenteraad te organiseren.

Financiën
Raming van de kosten van het visievormingstraject zijn € 125.000,-.
Deze kosten bestaan grofweg voor € 100.000,- uit begeleidingskosten, kosten materialen, zaalhuur e.d. en een werkbudget van € 25.000,- om tijdens het participatietraject concrete maatschappelijke initiatieven direct te ondersteunen.

Vervolgstappen
Om direct na de zomerperiode inhoudelijk met de visievorming met de gemeenschap en bestuurlijke omgeving aan de slag te zijn, zijn met het externe bureau gestart met voorbereidende en verkennende werkzaamheden. Hierbij is nadrukkelijk het voorbehoud van besluitvorming gemeenteraad gemaakt, waarbij in deze fase alleen de tot dan toe gemaakte uren betaald worden.
Planning van het visietraject, op basis van de offerte:

- voorbereiding: start juni
  In deze fase vindt kennismaking plaats, kick-off met de gemeenteraad, worden de voorbereidingen voor participatie na de vakantieperiode getroffen en wordt een communicatie- en participatieagenda opgesteld.
- verkenning: doorlopend tot augustus
  In deze fase worden historie en kengetallen geïnventariseerd, maatschappelijke trends onderzocht en peilingen hoe inwoners, jongeren, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de regio over Midden-Delfland denken en kunnen de belangrijkste thema's en keuzemogelijkheden benoemd worden.
- van scenario's naar streefbeeld: start augustus/september
  Deze fase wordt gebruikt om de input te verwerken in concept scenario's. Input zijn dan trends, ideëen, dilemma's en 'dromen'. Deze concept scenario's schetsen een objectief beeld hoe Midden-Delfland in 2050 er uit zou kunnen zien. Die scenario's worden dan in een Dag van de Toekomst met onze samenleving interactief besproken.
- van streefbeeld naar visie: start oktober/november
  De concept scenario's worden met de input vanuit de samenleving uitgewerkt in kernambities. Aan die ambities worden beleidskeuzes gekoppeld. Tevens vindt in deze fase de bestuurlijke conferentie plaats. Afronding door het bureau vindt dan plaats door het schrijven van de conceptvisie met presentatie aan de gemeenteraad.
- Raadsbehandeling januari/februari 2024
  Na presentatie volgt de behandeling van het eindproduct. Dit is een kort en bondig beschreven product, waarin de volgende onderdelen aan de orde komen:
    - Wat is de kracht van Midden-Delfland?
    - Wat zijn de belangrijke ontwikkelingen en trends die voor Midden-Delfland van belang zijn?
    - Wat is de hoofdrichting van de koers die Midden-Delfland wil kiezen (kernambitie)?
    - Welke vijf ambities heeft Midden-Delfland om de koers te realiseren?
    - Wat is onze visie op de samenwerking en positionering in de regio?

Bovenstaande planning is zeer ambitieus. Aan het bureau hebben wij nadrukkelijk meegegeven dat kwaliteit van het proces belangrijker is dan de planning. De genoemde data zijn daarmee iets flexibel en meer bedoeld om een grove indicatie van het proces te schetsen.

Consequenties

Op basis van de besluitvorming gemeenteraad wordt formeel gestart met het visievormingstraject. Aandachtspunten en randvoorwaarden vanuit de commissie- en raadsbehandeling worden betrokken bij de uitvoering van het proces. Onder de aantekening dat kwaliteit voor processnelheid gaat, is het streven om dit jaar een concept visie gereed te hebben.

Reactie college op commissiebehandeling